

Bakos András

A HAJÓ

Vers nélkül fél évig kibírom,
de nem tovább. Ez már a vég.
Estig matatni a papíron:
szavak helyett csak a sötét.

Napokon át halottfehéren,
akár a tengeribeteg
a ringató hajófedélen,
nézni a hamuszín eget.

S ha este lehunyom szemem,
szél éled kinn, a tengeren.
Recseg a kötél és a fa.

Három pokróc takar, de fázom.
Átlyuggatott vitorlavászon
dagad, lobog az éjszaka.

Payer Imre

AZ RT. EGY ALKONYON PESTEN TÚLRA

Az Rt. egy alkonyon Pesten túlra
küldött. Ötösbe váltott Ford Fiesta,
alkonyi, tompa gyomorfeszület.
Egyendizájn ülésen
szemembe ömlött a széjjeleső
külváros. Mintha még az irodában
ülnék. Vagy otthon nézném már a
tévében a határolt, azután szét-
foszló bérház-sikokat? Tegnap? Holnap?
Egy másik alkonyon, reggel vagy délben,
rákövetkező este?
Nem, nem síkálta arcom nedves
szél. Ólmos lépteket lábizmaid

nem éreztek. És nem hallottam
renyhe beszédfoszlányokat. Nem húztam
végig az ujjbegyem rücskös falak
dokumentumán – – Elhagytam a várost.
Biztos pont egy se, úgy sötétedett.
A célt – lakótelep? lak-
tanya? a kastély? vagy egy másik
Rt.? – nem tudtam betájolni.
Az út lejtője mintha sohasem
akarna – mely bugyorban? – véget érn.
Rohantam ülve az autóklimáiban.
Néztem, és szinte láttam:
Menyasszonyfehéren a fák
egyformán lengenek.
Rövid távú reflektorfényben
táncolnak, kergetőznek
lesodrott levelek –

Békés Pál

A HARLEMI ZONGORISTA ÉS A BRANDENBURGI LÓCSISZÁR

*„Vagy a méltatlanság, ha egyszer meg-
történik, olyan világmindenség tükré,
amelyben a logika és a józan ész min-
den törvénye a visszájára fordul?”*

Amikor E. L. Doctorow 1975-ben letette a RAGTIME -ot a kétszáz éves Egyesült Államok asztalára – melyen európai léptékkal mérve még meg sem száradt a politúr –, a regény némi szereplőjét tekintve ugyan költött, de lényegében mégiscsak történelmi munkának tekintették. Tanári kézikönyvet szerkesztettek hozzá, és oktatni kezdték az USA középiskoláiban, mint a századforduló Amerikájának többé-kevésbé hű tükrét. A kézikönyv a sokszálú regény valamennyi eleméhez számos rövidebb tanulmányt, jegyzetet és lábjegyzetet rendelt, a bevándorlási statisztikáktól az amerikai irodalomtörténeti kötődések gondos lajstromozásáig – a lelkes ajánlók már-már történeti értékű forrásművé stilizálták az írói fikciót. E tanári kézikönyv azonban alig három-négy odavetett mondatban emlékezik meg a RAGTIME azon száláról, mellyel a regény az európai múltba kapaszkodik. Mi sem jellemzőbb az új- és óvilági megközelítések között tatóngó szakadékra, mint hogy az állítólag minden snittjében és génjében hollywoodizálódott Milos Forman filmje, melyet a Doctorow-kötet alapján forgatott a re-